אין מעמידין פרק שני עבודה זרה כג.

רבינא. מהדר לתרוצי מתני' וברייתא דלעיל לעולם תסידי ומתני' לכתחילה קתני דאין מעמידין משום דלמא רבע לה וברייתא דקתני אין מוושין משום רובע משום דרבע דיעבד דמשום דשעבר קבעית למימרא דלמא כבר רבעה ולכבר (א) מרבעה לא חיישינן: **ומנא תימרא.** דלמידי דחסידי ביה שני לן בין לכתחילה בין לדיעבד דלכתחילה לא מיחדינן ליה בהדייהו והיכא דאתיחד לא מיתסר ולא אמרינן נבעלה לו: **ע"י ממון.** שהיתה חייבת ממון מותרת לבעלה: **הפסד ממון.** דסבר מי בעילנא לה תו לא פרע לי בעלה מידי: **תדע.** דמשום הפסד ממון הוא דסרי לה דקתני על ידי נפשות שנתחייבה הרינה אסורה לבעלה אלמא היכא דלא מירתת להפסד ממונו אפקורי מפקר לה וחיישינן שמא נבעלה לאחד מהן בדרכון. ואית דמוקמי לה בנשאת כהן דמיתסרא באונס ודאשון עיקר דכתובות (דף כו:) מוכח דנשאת ישראל קאי: **ופו לא מידי.** (ב) אין להקשות על דבר זה דודאי טעמא ע"י ממון מותר משום דחייב עובד כוכבים להפסד ממונו: **פרש חעאם.** פרש אדומה: ה"ג **ממאי דלמא כולי עלמא לא חייסי לרביעה ונעמא דר"ל כו': עודה של שקין.** שקין הרבה ריקנין קשורין ביחד: **פסלה.** דכתיב (ז) אשר לא עלה עליה בהעלאה בעלמא: **וכעגלה.** עגלה ערופה אינה נפסלת בהעלאת עול: **עד שתמשוך בו.** דכתיב בעגלה (דברים כא) אשר לא משכה בעול. (ז) (ליסנא אחרינא עודה עץ שטווין בו שקין): (ח) **לא ס"ד.** דנעמא דר"ל משום עודה: **דמשום הנאה פורתא. מספיק עוכא.** דמיס יקריס של פרה אדומה אלא ולחי נעמא משום רביעה הוא: **יקחו.** ימכרו קרי ביה ויקיחו: אלא

רבינא אמר הא לכתחילה הא דיעבד. לכאורה משמע דרבינא דאדם חם על בהמתו כו' מדמהדרי אשנויא אחרינא ואימה א"כ מה יתרלו משני המשניות הכא דאין מעמידין והכא דמקום שנהגו למכור מוכרין דלעיל בפ"ק (דף יד:) ואין לומר שיתרלו כשנויא קמא דרב דלעיל במקום שהתירו למכור התירו ליחד דלא נחשדו ארביעה כיון דלא קם דלף רב הדר ביה משום טעמא דפרסי' וי"ל דודאי בין רבינא בין רבי פדת אית להו שנויא דעובד כוכבים חם על בהמתו לענין שלא יאסור למכור להם בשום מקום ואף במקום שנהגו שלא למכור נמי ליכא איסורא אלא מנהגא כדפרישית מיהו מיסתבר להו דלענין קרבן יש לנו להחמיר ולאסור אף במקום שמוכרין ולא לסמוך על אותו טעם דעובד כוכבים חם על בהמתו אי לאו טעמא דדיעבד דרבינא ולר' פדת דמוקי לה ברבנן דלא חיישינן לרביעה כלל וא"ת ר' יוחנן דמשני לקמן (דף כד:) גבול יש לה פחותה מבת שלש נעקרת בת שלש אינה נעקרת מה יתרץ מהאיא דמקום שנהגו למכור מוכרין משמע כל בהמות אפילו יתרות על שלש ועוד דפחות מבת שלש נמי היה לו לאסור שמא תשהה אצלו עד שתהיה בת ג' וירבענה וי"ל דבן פירוש דבריו פחותה מבת ג' ולחי נעקרת ובת ג' רוב הפעמים אינה נעקרת אבל אינו ולחי כ"כ הילכך במקום שנהגו מוכרין אפילו בת שלש דעובד כוכבים חם לפי שאינו יודע בודאי ודאוגא שלא תעקר ולענין קרבן מוקי ההוא דלוקחין בפחותה מבת ג' ולא מיבעיא במקום שמוכרין דסרי ליקח אלא אף במקום שנהגו שלא למכור לוקחין לקרבן דבין דודאי נעקרת חייס עלה ולא רבעה ומה שנהגו שלא למכור משום חשש דרבינא לאחר שלש כדפרשינן אבל בת שלש אין לוקחין דאינה נעקרת

רבינא אמר לא קשיא הא לכתחלה הא דיעבד ומנא תימרא דשאני בין לכתחלה בין לדיעבד דתנן לא תתייחד אשה עמהם מפני שחשודין על העריות ורמינהו (ג)**האשה שנחבשה בידי עובדי כוכבים ע"י ממון מותרת לבעלה ע"י נפשות אסורה לבעלה אלא לאו ש"מ שאני לן בין לכתחלה לדיעבד ממאי דלמא לעולם אימא לך אפילו דיעבד נמי לא והכא היינו טעמא דמתיירא משום הפסד ממונו תדע דקתני סיפא ע"י נפשות אסורה לבעלה (ד)ותו לא מידי רבי פדת אמר לא קשיא הא רבי אליעזר הא רבנן (ה)דתנן גבי פרת חטאת ר' אליעזר אומר אינה נקחת מן העובדי כוכבים וחכמים (ו)מתירין מאי לאו בהא קמיפלגי דר"א סבר חיישינן לרביעה ורבנן סברי (ז)לא חיישינן לרביעה ממאי דלמא דכ"ע לא חיישינן לרביעה והכא היינו טעמא דרבי אליעזר כדרב יהודה אמר רב (ח)דאמר רב יהודה אמר רב (ט)הניח עליהן עודה של שקין פסלה ובעגלה עד שתמשוך בה מר סבר חיישינן ומר סבר לא חיישינן לא ס"ד משום ניחא פורתא לא מפסיד טובא ה"נ לימא משום הנאה פורתא לא מפסיד טובא התם יצרו תוקפו ודלמא דכולי עלמא לא חיישינן לרביעה והכא היינו טעמא דר"א כדתני שילא דתני שילא מ"ט דר' אליעזר (י)דבר אל בני ישראל ויקחו אליך בני ישראל יקחו ואין העובדי כוכבים יקחו לא סלקא דעתך דקתני סיפא (יא)וכן היה רבי אליעזר פוסל בכל הקרבנות כולן ואי סלקא דעתך כדתני שילא בשלמא פרה כתיב בה קיחה אלא כולהו קרבנות קיחה כתיב בהו ודלמא עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי אליעזר

כ"כ בודאי ואיכא למיחש דלמא רבעה: **על** ידי ממון מותרת לבעלה. פ"ה דמיירי בנשאת לישראל וקשיא דא"כ היכי מוכח דשריא בדיעבד משום דאמרינן דודאי לא נבעלה דלמא נעולה אימא לך דנבעלה ומיהו להכי שריא משום דאשת ישראל שנבעלה באונס מותרת ואין לאוקמה (יב)משום דשמא נתרצית לו דודאי כיון דאינה נתפסת אנפשות לא מפחדה ולא מתרצית ליה לכך נראה לפרש דודאי מיירי בנשאת כהן דלף באונס אסורה והכא מותרת דאמרינן ודאי לא נבעלה וכן משמע בפרק שני דכתובות (דף כו: וסס) דפשיטא ליה לתלמודא דמתניתין מיירי בנשאת כהן דמייתי עלה בגמרא התם ההוא מעשה בנשאה אחת שהוריהה בנשקלון ורמקוה בני משפחתה ואי בנשאת ישראל הוה ההוא עובדא מאי קאמר ורמקוה בני משפחתה לא הוה להו לרחק אלא לנבעלה ועוד מתוך המשנה יש להוכיח דמיירי בנשאת כהן דקתני על ידי ממון מותרת לנבעלה טעמא דע"י ממון דמרתת להפסד ממונו הא שלא על ידי ממון אסורה ואף על פי שאין לתלות (יג) נתרצית כיון שאינו ע"י נפשות ואי בנשאת ישראל אמאי אסורה אלא ודאי בנשאת כהן הוא דקתני מותרת לנבעלה ולא נקט מותרת לכהונה משום סיפא נקט דע"י נפשות אסורה לנבעלה והתם אף בנשאת ישראל אסורה לנבעלה דאיכא למימר משום פחד נפשות נתרצית לו וא"ת מאי ס"ד דרבינא דבני לאוכומי היתר דיעבד מהכא הא ודאי דמשום הפסד ממונו הוא וי"ל דקבר רבינא דכיון דנחבשה שהיא מסורה בידו היה לו לאסור בנשאת כהן ולמיחש מיהא לנבעלה אונס ואע"ג דאיכא הפסד ממון ומדאמרינן הכא דיעבד ה"ה אף היכא דליכא הפסד ממון ותלמודא דחי דלית ליה הך סברא אלא אית ליה הפסד ממונו שאני: **תדע** דקתני **סיפא ע"י נפשות אסורה לבעלה.** תימה מאי קאמר תדע דלמא שאני ע"י נפשות דאיכא למימר מחמת פחד נתרצית לו ומכעתו אבל שלא ע"י נפשות מותרת ואף היכא דליכא הפסד ממון וי"ל דודאי שלא ע"י ממון אסורה דאי ס"ד מותרת אמאי נקט ריבא הפסד ממון ליתני שלא ע"י נפשות מותרת אלא ודאי הפסד ממון דוקא נקט וסיפא דקתני ע"י נפשות ה"ה שלא ע"י נפשות אסורה לכהן דבה איירי אלא בא להשמיענו דאף לישראל אסורה דאיכא למימר מחמת פחד נתרצית לו: **ותו לא מידי.** פי' דודאי הפסד ממון שאני אבל יחוד בעלמא אימא דאסור אף בדיעבד תימה אם כן לא הנחת בת לאחריהם אנינו אשת כהן יושבת תחת בעלה דא"א שלא תמיחד עם שום עובד כוכבים שבה אחת וכיון דליכא הפסד ממון חייסינן וי"ל דאין זה אלא דחוי בעלמא כלומר מהכא לא מוכיח ומכל מקום דברי רבינא אמת הן ועי"ל דאפילו לפי המסקנא אין לאסור יחוד מועט דדוקא נחבשה שאני לפי שהיא מסורה בידו כעין בהמה דהכא דבידו לרבעה אבל היכא שאינה תחת ידו של עובד כוכבים כלל ויכולה לנעוץ ויהיה לה מושיע ודאי העובד כוכבים מרתת ואין לאוסרה על אותו יחוד וכן עיקר וכירושלמי דחי דאין דמיון אשה לבהמה שדרכה לנוח ואפילו מרשת דרכה לרמז: **התם** יצרו תקפו. תימה לעיל דאמר רב עובד כוכבים חם על בהמתו ורבי פדת נמי אית ליה דהוא שנויא דפרפרי' מימא יצרו תקפו מכ"ש דפרה דדמיה יקרים וי"ל שאני הכא כיון דדמיה יקרים עומדת למכור לישראל וכיון שהוא ודאי מוכר הפרה וסבור הוא להעלים ואינו חושש כיון שיצרו תקפו:

ס"מ

מסורת הש"ס

(א) מתוס' סו:, (ב) [ע"ס לו: וש"נ], (ג) פרה פ"ג מ"ה, (ד) סוטה מו., (ה) [פרה פ"ג מ"ה ע"ש], (ו) [נמדבר יט], (ז) [כל זה שייך לעיל נד"ה עודה],

תורה אור השלם

1. זאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל: במדבר יט ב

גליון הש"ס

תוס' ד"ה על וכו' משום דשמא נתרצית לו. עי' לקמן דף כה ע"ב תוס' ד"ה מיכא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רבינא וכו' ולכבר רבעה לא חייסינן: (ב) ד"ה ופו לא מידי אין להקשות. נ"ב כהאי ליסנא הוא כדף סד לקמן ובהוריות פפ"ב ובכתובות דף לט ע"ש: (ג) ד"ה לא ס"ד וי"ל דמשום וי"ה לא הל"ש: (ד) תוס' ד"ה על ידי וכו' שאין לתלות שנתרצית:

מוסף רש"י

ע"י ממון מותרת לבעלה. דמרתתי להפסד ממונו ואינן מפקירין אותה (בתובות כו:). ע"י נפשות. שהיתה נידונת למות, אסורה לבעלה. דהואל ונהגין בה הפקר חושבין שמא נחלצה בלחוד מהן (שם). ותו לא מידי. אין לרון אחר דבר זה (שוכה לו:) אין להסיר על כך (ובמות לט וקדושין כא.) תו ליכא לאקשוי מידי (ערובין קנ:) ליכא לשנויי מידי (סנהדרין סב.) אין לתקנו בדבר זה (שם סו:). הניח עליהן. על פרה (סוטה מו. ושם על"ה). עודה של שקין. אגודה של שקין (שם). פסלה. ולא"ג אלא טיל הוא ובעגלה לאחריה מיפסלא כדמתיב בפרה בעגלה עול האמורה בה אשר לא עלה, בעגלה לאחר ואפילו אלא משכה (שם). ובעגלה עד שתמשוך. שתטלטל המשא מעט, דבעגלה כתיב אשר לא משכה (שם).

עין משפט
נר מצוה

מ א מרי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הל' ל סמג לאוין קכא טושי"ע אה"ע סי' ז סעיף יא:
ל ב ג ד מרי' פי"ח מהל' פרה אדומה הלכה ז סמג לאוין שטו:

רבינו חננאל

ופריק רבינא לא קשיא מתני' לכתחילה אין מעמידין הא דאי עבד והתמיד ליקחין ואין חוששין דלמא רבעה מדתנן לא תתיחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות ורבינו אומר הכא דמתיירא לבוא עליה משום הפסד ממונו. תדע שהוא כך דקתני סיפא נחבשה על ידי נפשות אסורה לבעלה כיון דאין לו ממון עליה ודאי בא עליה. ר' פדת משני מתני' ר' אליעזר היא דאסר והא דתני לוקחין רבנן דשרו. דתנן בפרה בפ' שני גבי פרת חטאת ר' אליעזר אומר אינה ניקחת מן העובדי כוכבים וחכמים מכשירין. ודחינן דדלמא ר' אליעזר ורבנן לאו משום דחייסי לרביעה אלא דכ"ע לא חיישי לרביעה דיעבד כרבינא ואין חשודין בפרה אלא משום מלאכה כדבר דאמר הניח עליה בפרה אדומה עודה של שקאין פסולה. פי' עודה חבק מצריי"ר (ל) של עדיים שאוגדין אותה בכהמה ודומה לעול שפוסל את הפרה. ר' אליעזר חייס ורבנן לא חיישי (ובעגלה) (ובפרה) כתיב אשר לא עלה עליה עול משעה שהעלה עליה פסלה. ובעגלה כתיב אשר משכה בעול. ואמרינן בפרה מאי טעמייהו דרבנן דלא חיישי משום עודה של שקאין. דמשום ניחא פורתא לא מפסיד טובא. דאמר דלמא מרגשי ישראל ולא זבני לה הכא נמי בשאר בהמות נימא משום הנאת רביעה לא מפסיד טובא ואפילו לכתחלה ליכשרו. ודחינן גבי רביעה יצרו תקפו. והדרינן לטעמא אחריתי ודלמא כולי עלמא לא חייסי לרביעה כלל. דזר אליעזר בר שילא דתני מאי טעמא דר' אליעזר דכתיב דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה מישראל יקחו ולא מן העובדי כוכבים. ודחינן לא ס"ד דתנינן וכן היה ר' אליעזר פוסל בכל הקרבנות. וכי כל קרבנות מי כתיבא בהו קיחה. ודלמא לא פליגי רבנן על ר' אליעזר

(ל) ע' נפרוך ערך עד התשיעי מס"כ כסס סגאוים ול"ל כפירוש עודה ע"ש.
(ב) נראה דל"ל ונעמא דר"ל מדמתי שילא דתני שילא מ"ט דר"א וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com